

Maksutta jaettavien hoitotarvikkeiden ohjeen päivitys

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 22.04.2026
390/06.00.00/2026

Valmistelija palvelujohtaja Anne Pihl, p. 050 591 9008

Selostus asiasta **Yleistä**

Hoitotarvikkeiden maksuton jakelu perustuu terveydenhuoltolakiin ja asiakasmaksulakiin sekä sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfoihin ja selvityksiin. Terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut. Sairaanhoitopalveluihin sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet (8.7.2022/581).

Sairauden hoitoon liittyvät hoitotarvikkeet ovat käyttäjilleen maksuttomia (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992 5§). Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu aina ammattilaisen suorittamaan arviointiin ja seurantaan. Yksilöllinen tarve kirjataan potilaan hoitosuunnitelmaan, riippumatta onko tieto tullut julkisen tai yksityisen terveydenhuollon ammattilaiselta. (STM, Kuntainfo 4/2013). Hyvinvointialueen hoitotarvikepalvelua ohjaa Sosiaali- ja terveysministeriön yleiskirje (Kuntainfo nro 4/2013, STM ja Kuntaliitto). Selvitys kuntien hoitotarvikepalvelusta, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:28.

Jakelussa käytetään hyvinvointialueen voimassa olevien hankintapäätösten mukaisia hoitotarvikkeita. Hankintamenettelyssä noudatetaan julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä (Hankintalaki 29.12.2016/1397), organisaation yleisiä hankintaohjeita sekä hallintosääntöä.

Maksutta jaettavia hoitotarvikkeita koskeva ohjeistus on päivitetty mukailemaan kansallisia linjauksia. Hoitotarvikejakelu käynnistyy aina ammattilaisen tekemän arvion perusteella. Jaettavien tuotteiden määrät tarkastellaan yksilöllisesti. Maksutta jaettavat hoitotarvikkeet jaetaan kahdeksaan eri kategoriaan.

Ohjeen päivityksen valmisteluvaiheessa varmistettiin ammattilaisten yhteiset toimintamallit asiakkaiden hoitoon ja hoitotarvikkeiden jakeluun osallistuvien toimijoiden kesken. Päivitetty ohje on käsitelty hyvinvointialueen johtoryhmässä 25.3.2026 ja sen on hyväksynyt avoterveydenhuollon ja alueellisen osastotoiminnan palvelujohtaja.

Talous

Hoitotarvikkeisiin on varattu avoterveydenhuollon palveluissa vuoden 2026 talousarvioon 13,6 milj€.

Vaikutusten ennakoarviointi

Maksutta jaettavien hoitotarvikkeiden ohjeen päivityksen yhteydessä haavanhoitotuotteiden maksuttomuuden periaatteita on tarkennettu. Päivityksen mukaan potilas on oikeutettu saamaan haavanhoitotuotteet maksutta kolmen kuukauden hoidon jälkeen.

Hyvinvointialueella maksuttomia hoitotarvikkeita jaetaan noin 50 000 asiakkaalle. Ohjeistuksen päivityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintakäytännöt koko hyvinvointialueella. Päivityksen yhteydessä on arvioitu saavutettavan kustannussäästöjä erityisesti inkontinenssituotteiden, haavanhoitotuotteiden sekä diabetesvälineiden osalta.

Muutokseen liittyy riskejä, joista keskeisimpänä voidaan pitää sitoutumattomuutta päivitettyyn ohjeistukseen. Potilaiden näkökulmasta haavanhoitotuotteiden maksullisuus hoidon alkuvaiheessa saattaa aiheuttaa taloudellista kuormitusta. Lisäksi inkontinenssituotteiden osalta vuodesuojat kuuluvat jatkossa asiakkaan itse hankittaviin tuotteisiin.

Edellä mainittuja riskejä hallitaan asianmukaisella ja yksilöllisellä ohjauksella sekä neuvonnalla. Asiakkaan yksilöllinen tarve huomioidaan palvelun toteutuksessa.

Yhteenveto

Maksutta jaettavien hoitotarvikkeiden ohjeen päivityksen myötä asiakkaille jaettavat tuotteet ja niitä koskevat lähetteet arvioidaan uudelleen. Inkontinenssituotteiden määrät on täsmennetty vastaamaan asiakkaan todellista päivittäistä kulutusta. Haavanhoitotuotteiden osalta on määriteltä kolmen kuukauden omavastuu-aika, jonka jälkeen tuotteet ovat asiakkaalle maksuttomia. Lisäksi kustannustehokkuutta parannetaan tarkastelemalla käytössä olevien tuotteiden vaihtoehtoja ja korvaavia ratkaisuja. Myös henkilöstön kustannustietoisuutta vahvistetaan systemaattisen perehdyttämisen avulla.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee maksutta jaettavien hoitotarvikkeiden ohjeen päivityksen tiedoksi.

Päätös